

EEN KLEINE BLOEMLEZING UIT DE LUSTHOF VAN DE INKTKOELIES

(subwerkgroep waarnemingen) Jos de Jonge

Als lid van de ploeg bewerkers van dagboeken e.d. (officieel: Subgroep waarnemingen van de Werkgroep Avifauna van het Gooi), aangevoerd door Erik Lam, geniet je af en toe het voorrecht van bijzondere vondsten in de lusthof van oude dagboeken of aantekeningen.

Dank zij de heer C. Boekschoten die in 1972 notities schreef betreffende flora en fauna van het Gooi met als bron de Gooi- en Eemlander van de periode 1900-1912 hieronder daaruit een kleine bloemlezing die, zoals niet ongebruikelijk bij bloemlezingen, fraaie, minder fraaie en soms moeilijk determineerbare bloemen bevat.

Volledigheidshalve moet wel vermeld worden dat in deze notities de "minder fraaie bloemen" (zoals uitvoerig beschreven jachtresultaten en decimeren van het otterbestand) overheersen. In de navolgende bloemlezing is dat veel minder het geval.

Dat de Eempolder in die dagen taferelen liet zien die nu ongebruikelijk zijn blijkt uit de volgende notities:

"6 jan. 1900 Eemnes. In de polders houden zich weer gehele zwermen zwanen en ganzen op. Onder schot krijgen is moeilijk. Het vangen dier vogels levert doorgaans een goed daggeld op".

"4 febr. 1905 Eemnes. Het krioelt in de polder van meeuwen, zij azen op visjes die bij het weglopen van het water op het land achterblijven".

"1 mrt. 1905 Eemnes. 1 Ooievaar gezien".

Determinatievragen rezen bij de volgende notities:

"14-1-1911 Muiderberg. De fauna van de Naardermeer, al zo beroemd, is de laatste tijd nog uitgebreid. Er houdt zich een hert op en in de laatste dagen toeft er een arend met een vlucht van ongeveer $2\frac{1}{2}$ meter".

Deze notitie leverde daarmee een vermoedelijke Zeearend op.

Meer problemen gaf:

"8-3-1911 Naardermeer. In plaats van een snoek ving visser Hoetmer in de Naardermeer een grote vogel, een jaagmeeuw of koetenvreter aan een zijner fleuren *). 't Beest, dat 't vischje van de fleur had willen bemachtigen, had een vlucht van 1,82 m.

Het spoorwerk dat hierop volgde had nog enige voeten in de aarde. Rob Moolenbeek werd geraadpleegd en vond in "Nederlandse en Oud-Hollandse vogelnamen" (Rijnja 1983) dat zowel "jaagmeeuw" als "koetenvreter" namen waren voor de Grote jager. Maar een vlucht van "1,82m"? Toch leek dit getal te wijzen op een op de centimeter nauwkeurig gemeten maat. Het door Rob geraadpleegde handboek vol.3 (Cramp 1983) leverde voor de Grote jager een vleugelwijdte van 1.32-1,40 m op. Een verschrijving (1,82 in plaats van 1,32) is niet ondenkbaar. Nog een andere mogelijkheid bestaat n.l. dat de wijze van meten zacht gezegd duidelijk afweek van de voor deze afmeting gebruikelijke meetmethode. Anders gezegd: Vissen zijn moeilijker uit te rekken. Een vermoedelijke Grote jager is dus niet te veel gezegd.

Een meer hartverwarmend beeld geeft een notitie die verhaalt uit de naaste omgeving van het Gooi:

"21 mei 1904 Soest. Bij een grote brand bij de houthandel van D aan de Brinkweg stond een hoge boom met een nest ooievaars. De grote hitte deed de bewoners besluiten het nest te verlaten. Met de jongen in de snavel werd de in brandgevaar verkerende woning verlaten en het verblijf tijdelijk gevestigd op het aangrenzende weiland. De volgende morgen om $\pm$ elf uur werden de jongen weer uit het weiland op het nest gebracht, dat ongedeerd was gebleven. Ouders en kleinen verkeren in de beste welstand".

Tot besluit een fraai beeld, waarvoor je tegenwoordig op reis zou moeten:

"24-8-1912. In 't begin van de week (19 of 20 aug.) werden tussen Loosdrecht en Loenen hoog in de lucht een vijftigtal ooievaars waargenomen. Een gedeelte van deze trekvogels zette zich neer op hooibergen en daken te Loenen. Een ander gedeelte op de daken der militaire gebouwen te Nieuwersluis.

Uit de omstandigheid dat de dieren uit Noordelijke richting kwamen meent men een trage intocht van de winter te kunnen voorspellen".

In zo'n zeventig, tachtig jaar kan er veel veranderen. Het kan verkeren.

Bronnen:

- C.Boekschoten notities (1972), bron Gooi-en Eemlander.
(Een manuscript)
- Rijnja, L.F. 1983. Nederlandse en Oud-Hollandse vogelnamen.
- Cramp, S. et al 1983. Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. Vol.3. Oxford.

*) Voor wie het vissersjargon (ook) niet kent: een fleur is een soort vistuig.